

ROZMNOŽOVACIA SÚSTAVA

Pohlavné rozmnožovanie

- splynutie samčej (spermia) a samičej (vajíčko) pohl. bunky (B) = **oplodnenie**

Vajíčka = ženské pohl. B, najväčšie B v tele, tvoria sa **vo vaječníkoch**, v každom vaječníku je asi 200 000 zárodkov vajíčok. Vajíčko dozrieva v období puberty (12. až 15. rok) po 45. až 50. rok veku ženy postupne každý mesiac. Putuje z vaječníka cez vajíkovod do maternice. Ak nedôjde k oplodneniu spolu s odlúčenou prekrvenou sliznicou maternice odchádza z tela pošvou = **menštruácia**.

Spermie = mužské pohl. B, jediné pohyblivé ľudské B, tvoria sa **v semenníkoch**, patria k najmenším B.

Začínajú sa tvoriť v období puberty a do staroby sa ich vytvorí niekoľko miliónov.

V pohl. žľazách sa tvoria aj **hormóny** – spôsobujú tvorbu pohl. B a vznik druhotných pohl. znakov (odlišnosť mužov od žien).

ZÁKLADNÁ STAVBA A FUNKCIA ROZMNOŽOVACÍCH ORGÁNOV

Základná funkcia: vznik nového jedinca.

Mužské pohlavné orgány:

Vnútorne: **semenníky, nadsemenníky, semenovody, predstojnica (prostata)**

Vonkajšie: **pohlavný úd (penis), miešok**

Spermie vznikajú v **semenníkoch**, hromadia sa v **nadsemenníkoch**. **Semenovodmi** putujú do močovej rúry.

Z tela vychádzajú von spolu s **hlienom (semeno) vystreknutím (ejakuláciou)**. Predchádza tomu stvrdnutie penisu (**erekcia**). Mimovoľný výron semena je **polúcia**.

Ženské pohlavné orgány:

Vnútorne: **vaječníky, vajíkovody, maternica, pošva**

Vonkajšie: **dráždec (klitoris), veľké a malé pysky ohanbia**

TEHOTENSTVO A PÔROD

K oplodneniu vajíčka dochádza vo vajíkovode. Oplodnené vajíčko sa začne deliť. Uhniesdi sa na sliznici maternice a tvorí zárodok nového jedinca. **Zárodok (embryo)** sa nepodobá na človeka, prvé 2 mesiace. Vytvorí sa **placenta (plodový koláč)** – z neho zárodok čerpá živiny a kyslík cez **pupočnú šnúru**. Po dvoch mesiacoch sa vyvinie **plod** – podobá sa už na človeka. Plod sa vyvíja v plodovej vode. **Tehotenstvo (gravidita)** trvá asi 280 dní a končí pôrodom. Obdobie prvých 6 týždňov po pôrode sa nazýva **šestonedelie**.

STAROSTLIVOSŤ POČAS TEHOTENSTVA

- prechodné zmeny v činnosti vnútorných orgánov matky. Najviac zaťažené sú obličky, srdce, pečeň a žľazy s vnútorným vylučovaním.
- **u gynekológa** sa pravidelne sleduje zdravotný stav matky a plodu, rast plodu a jeho funkcie v poradni pre tehotné. Deje sa to **pomocou ultrazvuku**.
- potrava novorodenca **materské mlieko** obsahuje potrebné živiny, minerálne a obranné látky. Dieťa by sa malo dojčiť čo najdlhšie.

Ideálny vek pre tehotenstvo je **20. až 30. rok** života ženy.

Zásady počas tehotenstva: zdravá strava (bielkoviny a vitamíny), pohyb, vyhýbanie sa škodlivinám (alkohol, cigarety, drogy, lieky).

ZODPOVEDNOSŤ ZA VZNIK NOVÉHO ŽIVOTA

Je potrebné zabezpečiť vhodné prostredie a materiálne zabezpečenie pre telesný a duševný vývoj dieťaťa. Toto najlepšie spĺňa rodina.

Plánované rodičovstvo je umožnené **antikoncepciou** = ochrana pred otehotnením.

Mužská antikoncepcia: prezervatív (kondóm)

Ženská antikoncepcia: vnútromaternicové teliesko, hormonálna antikoncepcia

Potrat (interrupcia) = umelé prerušenie tehotenstva.